

Romeinen 11:16-27

Gemeente,

De verharding van het merendeel van Israel is als een dam in de rivier van Gods genadestroom. Enkele stroompjes sijpelen er nog door. Maar die stroom laat zich niet stuiten, die zoekt een bedding, een nieuwe bedding, om die dam heen over de landen van de heidenvolkeren. In die tijd leven wij. Maar eens zal die dam doorbreken en zullen velen van Israel Jezus als Messias erkennen. En dan al het worden één grote stroom uit Israel en de volken op weg naar de wederkomst. Zo ontvouwt Paulus onder leiding van de Geest het toekomstig verloop van Gods genade onder Israel en de volken.

Maar kan dat wel? Hoe moet je dat zien? En wat houdt dat allemaal in? En hoe zal dat gebeuren? En heeft dat wel grond, of is dat alleen een mooie luchtspiegeling?

1 Gods verbond

Daarom vervolgt Paulus hoofdstuk 11 nog op een andere manier. Hoe moet je dat zien? Nou, om te beginnen gebruikt Paulus in vers 16 dan 2 beelden. Allereerst van de eerstelingen en het deeg. Numeri 15 heeft het daarover. Van de tarwe oogst werd brood gebakken. Van dat brood werd een klein stukje, de eersteling, naar de tempel gebracht en geofferd, aan de HEERE gewijd. Heilig brood. Maar dat hield dan in dat al het deeg ook aan de HEERE gewijd werd, heilig was. Wat van de eerstelingen gold, gold ook van het geheel.

Nu, die eerstelingen van Israel, dat zijn Abraham, Izak en Jakob. De eerstelingen van Israel, aan God gewijd. Allereerst door het verbond dat God had opgericht. En als de eerstelingen heilig zijn, dan zijn alle anderen dat ook. Dan is heel Israel dat ook. Dan deelt Israel in dat verbond van God. Zovelen als er ooit nog geboren zullen worden. Want wat van de eerstelingen geldt, geldt van allen.

Net als bij een boom, een olijfboom. Wat van de wortel geldt, geldt van heel de boom. Als de wortel en de stam van een boom olijf zijn, dan krijg je geen tak met vijgen of met appels eraan. Wat van de wortel geldt, geldt van heel de boom. Van al de takken. En in dat beeld van die olijfboom blijkt nog duidelijker dat de takken hun leven danken aan de wortel. Niet andersom. Je kunt een olijfboom niet op zijn kop planten. Takken in de grond en de wortels in de lucht. Dat werkt niet. De wortel zorgt ervoor dat er takken komen. De wortel van Gods verbond met Israel zorgt ervoor dat er takken komen. En dat

al die takken ook delen in Gods beloften. En dat er takken vrucht dragen.
Dankzij God verbond met Abraham, Izak en Jakob.

Maar wat is er nu gebeurd. Vers 17. Er zijn takken afgebroken. Door ongeloof zegt vers 21. Velen van Israel hebben Jezus verworpen. En daarom heeft God hen afgebroken. Zij hebben het verbond verbroken. Zij deelden in de beloften van het verbond. Ik zal u tot een God zijn. Maar door ongeloof hebben zij de beloften veracht. Door verwerpen van Jezus zichzelf buitengesloten. En daarom zijn zij afgebroken van de boom. Dat kan: dat een mens het verbond verbreekt door ongeloof. En dan afgebroken wordt. Een tak los op de grond komt te liggen. En als die tak weer zijtakjes had of kreeg, ja, dan verdorren die net zo goed. Als je dan kinderen hebt of krijgt, ja dan zijn die ook afgesneden van het verbond.

Maar wat is er toen gebeurd? Toen zovelen takken van Israel Jezus verwierpen, het verbond verbraken en afgehakt zijn. Toen heeft God andere takken op die plaatsen ingeënt. Andere takken, nl zondaren uit de wilde olijfboom, het heidendom, niet Israelieten. Dat schijnt in de natuur niet of nauwelijks te kunnen: je kunt wel takken van een tamme olijfboom inenten in een wilde olijfboom en die gaan het dan ook wel doen meestal, maar omgekeerd kan niet of nauwelijks. Takken van een wilde olijfboom inenten in een tamme olijfboom, dat pakt niet, dat blijft niet levend. Dat sterft af. Maar bij God kan dat wel! Heidenen, takken van de wilde olijfboom inenten in de tamme olijfboom, Israel als volk van Gods verbond.

En dan delen die heidenen in de wortel en de vettigheid, de vrucht, van de tamme olijfboom. Dus wat gebeurt er als een heiden tot geloof komt? Dan wordt hij ingeënt in het verbond van God met Israel. In die tamme olijfboom. Het zijn geen twee aparte olijfbomen. Israel de ene, en de gelovigen uit de heidenen de andere. Waarbij God allebei die olijfbomen op een verschillende manier zou kunnen behandelen. Nee, God gaat gelovig heidenen net zo behandelen als Israel. Eén olijfboom van God. Ingeënt in hetzelfde verbond als Hij met Israel heeft. God gaat met gelovige heidenen net zo om als met Israel. Ze delen in Zijn verbond. Dat verbond met Abraham en zijn nageslacht. Daar delen ook de gelovige heidenen in. In dat verbond met de gelovigen en hun nageslacht. En dat is heel fundamenteel onder het verbond en onder de kinderdoop. God behandelt Israel en gelovige heidenen op dezelfde manier. Eén olijfboom. Die van Zijn verbond met Israel en het nageslacht met het teken ervan. Doop in plaats van besnijdenis. God gaat met gelovige heidenen niet anders om dan met Israel. Ze worden ingeënt in Zijn verbondsvolk, in Zijn verbond.

En zij delen ook in de vettigheid, de schatten van dat verbond: het kinschap, de vergeving van zonden, de Heilige Geest, het eeuwige leven in Jezus Christus. Beloften die in Jezus Christus ja en amen zijn. Beloften voor gelovigen en hun nageslacht.

Wat een wonder! Te mogen delen in het hetzelfde verbond als Israel en dezelfde beloften. Wat in de natuur niet kan, kan in de genade wel. En daarvoor heeft God takken van Israel afgebroken. Om plaats te maken voor andere takken, wilde takken, heidenen. Daarvoor moesten Israëlieten afgehouden worden, om plaats te maken voor mij. Wonderlijk, wie ben ik, waaraan heb ik dat te danken? Waarom zouden Israëlieten moeten afgehouden worden voor mij?

En we zien ook waar het om gaat. Als je deelt in die beloften van het verbond. Dat je die in Jezus Christus omhelst. Want wie Jezus veracht en verwerpt, die sluit zichzelf buiten. Net als bij Israel geldt voor ons: het geloof in Jezus beslist. Geloven in Jezus doet delen in de vervulling van de beloften. Ongeloof breekt jezelf weer los en af van die boom en je nageslachten. Verdord op de grond. Het gaat om geloof in Jezus. Dan zeg je: ik moet die beloften en hun vervulling hebben. Zonder dat ben ik verloren. Is er geen redden aan uit mijn Adamsnatuur en verdoemenis. Zonder die vervulling van Gods beloften blijf ik daarin, sterf ik daarin. En die vervulling is in Jezus Christus. Nergens kan ik die mee bereiken. Want die beloften liggen op twee plaatsen: op de top van de berg van de wet en in de handen van de Heere Jezus. En dat eerste lukt me niet, lukt me nooit. Ik val Jezus te voet, schuldig, verloren en onrein. Hij heeft het alles verdiend, wat ik nooit kan bereiken.

Geloof doet delen in de schatten van het verbond. Gelooft u? Ongeloof sluit buiten, breekt je af. Ongeloof dat is: het hoeft niet allemaal. Het kan niet allemaal. Ongeloof is: bij Jezus vandaan kunnen blijven. Ongeloof is verdervend, snijdt je en je nageslacht af van Gods verbond.

2 onze plaats

Gelovigen uit de heidenen zijn ingeent in de tamme olijfboom van Gods verbond met Israel. Wat betekent dat nu voor ons? In één woord: ootmoed. Zeg maar: nederigheid. En dat houdt in dat hoogmoed de grootste zonde is. Hoogmoed, zelfverheffing boven anderen. Zeg maar: de farizeeshouding. En we weten uit de gelijkenis hoe dat gaat en wat dat is en hoe zich dat uit. De farizeer was in de tempel met de tollenaar. En hij vergeleek zich met de tollenaar en toen was hij heel dankbaar: dankbaar dat ik niet ben als deze tollenaar. Zo'n man die anderen geld afperst, die met de bezetter meespeelt omdat dat voor zijn portemonnee goed uitkomt. Bah, ik walg ervan. Zo ben ik niet. Dat is farizeer zijn.

Als je neerkijkt op anderen. Op mensen die nogal wild en woest leven. Die op zondag hun winkel opendoen, die makkelijk vreemdgaan en dat vinden kunnen, die zich uitleven in seks, die een ander doodschieten, laten liquideren om hun eigen drugsinkomsten veilig te stellen. Bah, zo ben ik niet. Dat zou ik nooit doen.

En in dit verband geldt dan met name: neerkijken op een Israeliet. Die in het Oude Testament Jezus niet ziet. Die in de stervende Zaligmaker niet de Messias herkent. En dat hang ermee samen dat hij zichzelf niet kent, zichzelf vroom genoeg vindt om het zonder Jezus te kunnen stellen. Als je op hen neerkijkt. Die stakkers die zichzelf maar overeind willen houden. En dan zie je soms ook in onze kerken denk je: die mensen die altijd in het zwart lopen en maar moeite hebben van alles en nog wat, die op zondag alles ongeoorloofd vinden, die wat kleding betreft alles te bloot vinden en met gemengd zwemmen moeite hebben. Bah, zo ben ik niet zulke mensen kan ik niet zo goed tegen.

Dan ben je een farizeer. Dat is raak, maar eerlijk. Als je je beter acht dan een ander, je boven hem of haar verheft, en denkt: dat zou ik nou nooit doen, dan ben je farizeer. En daarmee verradt je je ongeloof, je verwerping van Jezus.

Wat de farizeer wel had mogen danken was: HEERE, ik dank u dat ik niet doe als die tollenaar. Dat ik niet zo doe, want ik ben van binnen net zo, en toch doe ik niet zo. Wat een wonder van genade. We zijn hetzelfde en hij leeft er wel zich in uit en ik ben ook zo, maar ik leef me er niet in uit. Daarvoor komt U U alleen de dank toe.

Als u dat niet herkent, dan bent u in ongeloof. Dan wordt u zeker uitgehouwen uit het verbond. Weer afgehakt en op de grond gelegd om te verdorren, onvruchtbaar. Zal God dat doen? Je weer uit het verbond snijden? Jazeker wel. Als God tamme olijftakken, die echt hoorden in de tamme olijfboom heeft afgehakt vanwege hun ongeloof, dan zal Hij dat zeker doen bij wilde olijftakken die toch een vreemd element zijn in de tamme olijfboom, dan zal Hij die er zeker uitsnijden als zij in ongeloof vallen. Zou je één reden kunnen bedenken waarom God een Israeliet die Jezus verwerpt zou afsnijden van het verbond, en een heiden die datzelfde doet, niet met zijn nageslacht? Daar is geen enkele reden om dat te denken.

Maar ook als je echt gelooft moet je enorm voor uitkijken dat je niet farizeese trekken krijgt. Want dat is zo ongepast, want ik draag de wortel niet, vers 18. Ik ben niet de oorzaak dat God Zijn verbond met mij heeft opgericht. Maar Zijn verbond is de oorzaak dat ik nu tot geloof ben gekomen. Ik heb het alleen en puur aan genade te danken. Het is puur genade, verkiezing van God, dat ik wel open ogen open hart kreeg voor Jezus Christus, en vele anderen, vele

Israëlieten niet. Dus wees niet hooggevoelende, maar vrees, vers 20. Dat wil zeggen; wees op je hoede, wees waakzaam. Waak tegen gedachten en gevoelens van zelfverheffing. Tegen gevoelens van hoogmoed en eerezucht. Tegen neerkijken op anderen. Tegen neerkijken op Joden die in Jezus niet de Messias zien.

Waak en let op of je zulke gedachten in je hart tegenkomt. Gedachten van zelfverheffing, je beter vinden dan anderen. Giftig onkruid in je hart dat boven de grond uitkomt. En als je zo'n puntje ziet en ontdekt, bestrijd het direct. Bestrijd het met de zon van Gods genade. Ga in de zon van Gods genade zitten. Dat het puur verkiezing is dat Hij mij heeft uitgekozen tot geloof. Dat in mij hetzelfde leeft als het hart van ieder ander, van elke Jood, van elke openlijke zondaar. Dat het puur genade is dat God mij heeft verlost en onttrokken. En in die zon verschroeit het plantje. Daar kan het niet tegen, hoogmoed kan niet tegen genade, zelfverheffing kan niet tegen uitverkiezing, neerkijken op anderen, kan niet tegen Gods neerzien op mij in ontferming. Dan sterft het plantje af.

Maar even later op een andere plek ontkiemt er weer een zaadje van hoogmoed. En dan daar weer, en dan daar weer. Waakt! Dat is een levenslange strijd. De strijd des geloofs. Herkent u dat?

God is gestreng over hen die vallen in ongeloof, in zelfverheffing. Die verbondskind en al, neerkijken op anderen en daardoor Jezus verwerpen. Die hakt God af uit de verbondsboom.

En God is goedertieren over hen die Hij trok tot geloof. Die Hij door geloof inentte in de olijfboom van Zijn verbond met Israël en die in dat geloof blijven.

3 Israëls toekomst

Dit beeld van de olijfboom geeft nog iets aan. Het onderstreept ook wat Paulus had gezegd over de bekering van velen in Israël in de toekomst. Je kan denken: hoe bestaat het? Dat velen van Israël tot geloof in Jezus komen. Je moest eens weten hoe een taboe daarop rust in het orthodoxe Jodendom. Zal dat echt ooit gebeuren?

Ja, want dat is niet zo'n wonder als het lijkt. Want als God wilde olijftakken kon inenten in de tamme olijfboom, dan kan Hij toch zeker wel doen met tamme olijftakken? Als je een Afghaan of Pakistaan Nederlands kunt leren, dan kun je dat iemand uit Drente toch zeker? Want die is al een Nederlander. Als God een Nederlander, een Japanner, een Chileen tot geloof kan brengen in Jezus, dan kan Hij dat een Israëliet toch zeker? Als God een heiden in het verbond met Israël kan inlijven, dan toch zeker een Israëliet?

Kijk ook maar naar de geschiedenis van Israel. Naar de koningen van Juda bijv. David en Salomo waren godvrezende koningen. Josafat ook, maar na hem komt zijn zoon Joram, goddeloos, afgebroken. En dan diens zoon Ahazia, goddeloos. En dan Joas, die de HEERE vreest. God gedenkt Zijn verbond. Een kind en kleinkind worden afgebroken, het achterkleinkind wordt weer ingeent. Zie je wel dat God dat kan? Weer gedenken aan Zijn verbond en weer inenten? Zou God dat nu dan niet kunnen? Al zijn er geslachten afgebroken, maar een duizendste geslacht weer inenten? Zo lang gedenkt God Zijn verbond immers? Tot in het duizendste geslacht. Wat een verwachting ook nu nog.

En dat is niet alleen een mooie hoopgevende theorie, nee, er zijn nog twee redenen waarom ik dat geloof zegt Paulus. Waarom iemand daaraan hoeft te twijfelen! De eerste is deze: ik mag u een verborgenheid bekendmaken. Vers 25 en 26a. En een verborgenheid is iets wat je nooit uit jezelf zou bedenken. Iets wat echt alleen door Goddelijke openbaring bekend wordt. Zoals dat Jezus God is in het vlees. I Tim 3:16. Dat bij de wederkomst zij dan nog leven niet zullen sterven, maar veranderd worden I Corinthe 15:51. Dat het huwelijk een afspiegeling is van Jezus en Zijn gelovigen. Efeze 5. En dan ook dit wat Paulus hier van God ontvangen heeft:

Die verharding van Israel is voor een deel. Is voor een deel van Israel. Niet allen dus, maar een deel, al is dat een groot deel, het merendeel. En voor een deel van de tijd, niet eindeloos dus, maar voor een tijd. Namelijk totdat de volheid der heidenen zal zijn ingegaan. De volheid: het door God bepaalde getal dat niet klein zal zijn. Zoals een ballon als hij opgeblazen wordt op een gegeven moment vol is. Dan is het tijd voor een andere ballon. Waar nog veel minder lucht in zit, om die op te blazen. Als de volheid der heidenen is ingegaan, tot geloof is gekomen, is ingeent in de olijfboom. En alzo zal heel Israel zalig worden. Alzo, op deze manier, in deze weg dat eerst velen van hen worden afgebroken, dan de volheid der heidenen wordt ingeent, en dan weer Israel tot volheid zal komen, weder ingeent zal worden. En dan heel Israel. Niet een rest, een overblijfsel, een klein getal, maar een volheid. Een groot deel van Israel. Veel meer dan nu. Denk aan die eersteling van dat deeg. Die eersteling, dat eerste brood dat naar de tempel werd gebracht, dat was maar een fractie van de hele oogst. Dat waren wel 10 000 broden. Die eerstelingen Abraham, Izak en Jakob waren maar een fractie. Er zullen er veel, veel meer komen.

En de tweede reden is, behalve die verborgenheid die God Paulus bekend heeft gemaakt, de Schriften van het Oude Testament. Vers 26 en 27. Jesaja 29:10 bv. De Verlosser zal komen en de ongerechtigheden van Jakob wegnemen. Want dit is Mij verbond als Ik hun zonden zal wegnemen. Eigenlijk

staat er: Mijn Testament. Puur van Mij uit. Ik heb de medewerking en toestemming van Israel niet nodig. Ik beschik dat over Israel. En dan zorg ik ervoor dat ik hun zonden vergeef en dat ik hun goddeloosheid weer afwentel, die goddeloosheid van het verachten van de Heere Jezus. Ik zorg daarvoor! Bij Jakob. Ineens wordt Israel niet Israel genoemd, maar Jakob. Jakob, de bedrieger, de man die het zelf wilde regelen, de man die niet op God kon wachten, niet van genade wilde leven. Maar ik zal, zegt de HEERE.

Bid u voor Israel? Daar begonnen we vorige keer mee. Bidt u vaak, vurig voor Israel? Niet als het je onverschillig laat of ongeïnteresseerd. Niet als je moedeloos bent en denkt het haalt toch niks uit, het gebeurt toch niet.

Maar als de Bijbel nu weer over Israels toekomst spreekt dan mag het ons niet onverschillig laten. Waar de Bijbel over spreekt dat moet en zal de gelovige ter harte gaan. En als de Bijbel ook nu aangeeft: het zal gebeuren. Denk maar aan die olijfboom, hoe tamme takken zeker weer ingeënt kunnen worden. Denk maar aan die verborgenheid die geopenbaard is. Denk maar aan de Schrift in bv Jesaja die het voorzegt. Denk maar aan dat verbond tot in duizend geslachten. Er mag verwachting zijn. Verwachting die gebed geeft voor Israel. God is machtig en trouw, Hij zal velen van Israel weer inenten door het geloof in Jezus. Denk niet te klein van God! Maar grijp Hem aan op Zijn belofte.

En ook nu buig ik mijn hoofd. Hoe vaak bid ik voor Israel en hoe vurig? En waar bid ik soms allemaal wel voor? Wat eigenlijk van veel minder belang is. De Schriften van Romeinen 11 willen ons aanvuren tot gebed voor Israel. Gods Naam is ermee gemoeid, Gods beloften zijn ervoor, Gods macht is er groot genoeg voor.

En, biddend voor Israel, kan ik het toch ook niet laten en hoeft dat niet, om te denken aan mensen om me heen. Heidenen ja, maar God is zo machtig. Al zijn ze als Jakob zo eigenzinnig, al zijn er geslachten tussenuit gevallen. God is machtig en trouw! Zelfs wilde olijftakken, zo wild als ze kunnen zijn, en zelfs tot in het 1000^e geslacht. O HEERE, dan kan het ook voor mij, mijn kinderen, kleinkinderen. Ik laat U niet gaan tenzij Gij mij zegent!

Amen